

CLOCKERS

režija: Spike Lee

scenarij: Richard Price, Spike Lee, po istoimenem romanu Richarda Pricea

fotografija: Malik Hassan Sayeed

glasba: Terence Blanchard

igrajo: Harvey Keitel, John Turturro, Delroy Lindo, Mekhi Phifer, Isiah Washington, Keith David

ZDA, 128 minut

Kadar so pričakovanja prevelika, potem se velikokrat zgodi, da sledi razočaranje, ki je prav zaradi tega velikokrat tudi nekoliko pretirano, nekritično in preveč čustveno. To se je v glavnem programu zgodilo v primeru **Ceremonije**, pa čeprav je to morda eden boljših Chabrolovih filmov iz zadnjega obdobja. Za film Sena Penna pa vsekakor velja, da je razočaral. Po prvencu **Indian Runner** je kot režiser vsekakor obetal več kot je pokazal s filmom **Cestna straža** (*The Crossing Guard*), ki navkljub

razvpitim igralcem kot sta Jack Nicholson in Anjelica Huston, ne prepriča, saj igrata lika, ki nista pisana na njuno kožo. Prometna nesreča, v kateri izgubi življenje nedolžni otrok, je vsekakor strašna stvar, vendar pa že samo to kruto dejstvo ni dovolj, da bi lahko nastala filmsko globoka umetnina. Pa tudi psihične stiske, v katere požene starša in naključnega morilca takšen tragični dogodek, ne prizadenejo gledalca. Če niso igralsko resnično podživete. Penn se je tako naslonil na težko temo, naredil pa film brez teže.

Če je v središču Pennovega filma odsotni otrok, ki je umrl zaradi tragičnega na-

ključja, potem pa v **Clockers** Spikea Leeja osrednje vloge pripadajo najstnikom, skorajda otrokom, ki se ukvarjajo z stvarmi, ki so nevarne skoraj kot smrt ter se morajo pri tem izogibati kakršnim koli naključjem. In najprej, Spike Lee seveda ni razočaral, pa čeprav se je tokrat predstavil z drugačno govorico. S svojimi **Clockersi** se je namreč preizkusil v psihološkem filmu in potrdil, da je dober filmski režiser, vendar pa se zdi, da mu le ležijo bolj impulzivni filmi. Vsebinsko film nadaljuje serijo Leejevih filmov, ki se ukvarjajo s problemi urbane džungle. Tokrat so v središču preprodajalci droge in to prav tisti, ki so na dnu kokainske mafiozne piramide, večinoma kar črnski otroci iz revnih velemestnih četrti, saj so najbolj pripravljeni za raznorazne kamuflaže in hkrati hitri, da lahko v vsakem trenutku dostavijo drogo na pravo mesto. Zato so tudi imenovani »clockerji«, saj je za njihovo delo bistvena natančnost. Kjer se živi z drogo in od droge, pa se seveda odvijajo družinske tragedije, naklepajo umori med konkurenčnimi preprodajalskimi mrežami ter krožijo policaji in inšpektorji. Tokrat je prvi med njimi Harvey Keitel, ki preiskuje ozadje na prvi pogled nemotiviranega umora, ozadje, ki pa je v resnici načrtovano dejanje preprodajalske mreže. V umor pa sta vpletena tudi brata, »dober« in »slab«, pri čemer je »dober« vpleten v zločin v imenu bratovske ljubezni. Seveda pa premeteni in premišljeni inšpektor Harvey Keitel razkrije resnico in postavi stvari na svoje mesto, toda tokrat ne z akcijskimi posegi, ampak s psihološkim pristopom. Prav zato tudi film nima tistega, za Leeja značilnega, vročičnega ritma, ampak dogajanje predstavlja bolj na deskriptiven način, ki pa vsekakor ni prazen in dolgočasen. Morda je prav zaradi tega, ker se je zavedal resnosti teme, šel celo nekoliko predaleč, v območja moralke. Lepo je, da nas film česa nauči, toda le ne na preveč šolski način.

SILVAN FURLAN

SPIKE LEE

Tu, na Festivalu v Benetkah ste se predstavili s svojim zadnjim filmom *Clockers*, ki pa se konča kot film brez posebnega upanja?

V filmu je upanje. In tudi optimizem... Nekaj, kar smo pod nujno potrebovali v tem filmu, je bilo prav upanje. Morda se to tudi vidi... Toda jaz mislim, da upanje je prisotno na platnu...

Toda vse skupaj je tako brezupno in deluje kot da ni več možno najti poti ven?

Jaz ne mislim tako in se s tem ne strinjam. Mislim, da je veliko upanja. Mislim tudi, da se z vlaki lahko vse skupaj na novo lepo prične v simboličnem pomenu, saj Strike zapušča svoje mesto in odhaja nekam drugam ter za sabo pušča svoje življenje, povezano z drogo, ter odhaja v novo, urejeno življenje...

Moj namen s tem filmom je bil optimističen...

*Ali se niste v *Clockersih* s svojim dokumentarnim pristopom približali socialnemu realizmu?*

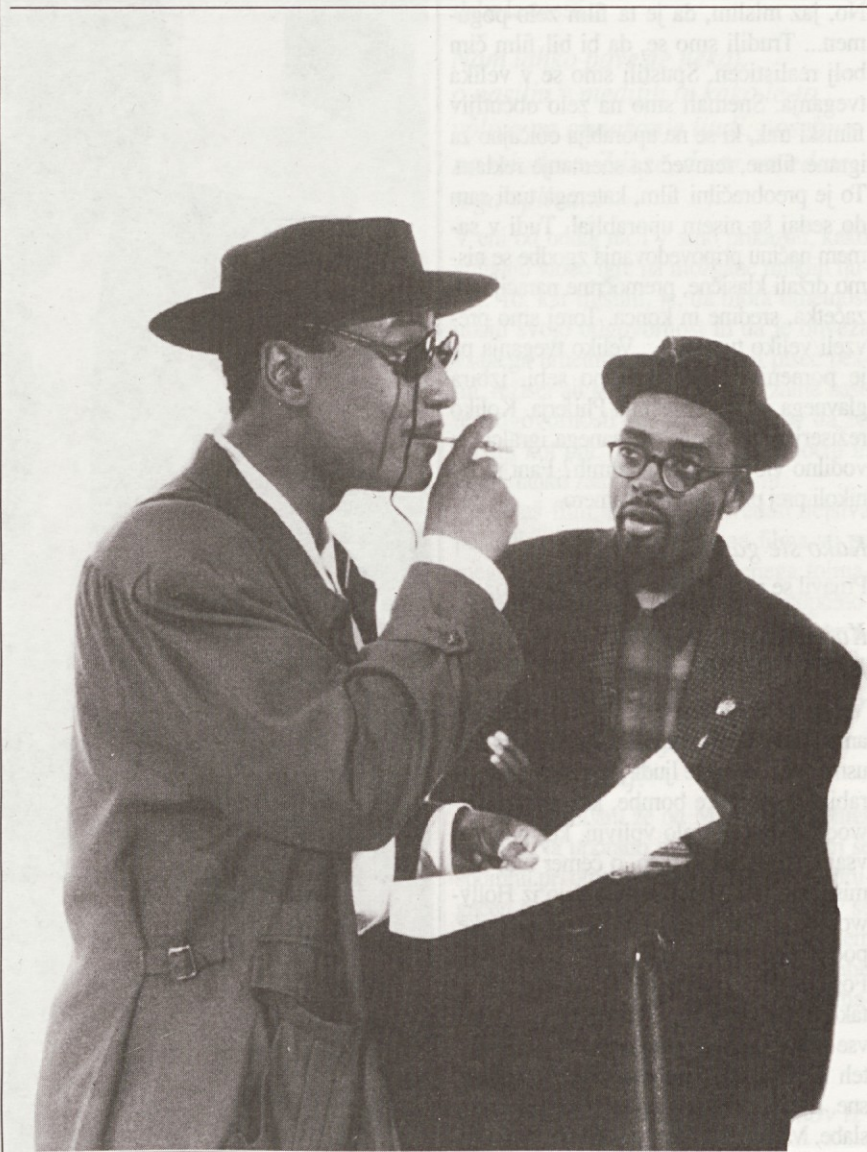
Menim, da moramo najprej pojasniti, da jaz osebno nisem že od samega začetka delal na temu projektu, za katerega je bilo najprej mišljeno, da ga bo Martin Scorsese sam izpeljal do konca. Toda zatem si je Scorsese premislil, izbral pa si je snemanje filma *Casino*. In prosil me je, naj prevzamem njegovo mesto režiserja *Clockersov*. Tako sem pristal kot najemnik v tem projektu...

Ali nam lahko poveste nekaj o glasbi in o zvočnih trakovih v vaših filmih z ozirom na to, da uporabljate mešanico različnih glasbenih zvrsti, od rappa do balad Stewia Wonderja?

Ali so »mehkejši« predeli v zvočni opremi simbolično »zmehčani« oziroma ali mladi tudi v resnici poslušajo to glasbo?

Ja, mislim, da mladi poslušajo veliko balad. Pevci pa prepevajo tudi veliko pesmi remakeov slavnih pevcev, kot so npr. remakei pesmi Ariethe Franklin. Vsa glasba v mojih filmih je eklektična; to je obenem tudi glasba, ki jo imam rad.

Ali dobivate inspiracijo iz glasbe

Giancarlo Esposito in Spike Lee v filmu *Mo' Better Blues* (1990)